

Gittin Sources 47

תוספות מסכת כתובות דף ג עמוד א

תינח דקדיש בכספא - דהפקר ב"ד היה הפקר והווי מעות מתנה וממילא יהו כל בעילותיו זנות קדיש בביאה מאי איכא למימר איך יפקיעו ביאה של קידושין ואפי' למ"ד בהאשה רבה (יבמות פט: ושם) די ש כח לחכמים לעקור דבר מן התורה היינו כגון דליכא עבירה כההיא דהאשה רבה דהדר לטיבלא אבל היכא דאיכא עבירה דמקודשת היא בביאה מאי איכא למימר ומשני שויה רבנן בעילותיו בעילת זנות ואין כאן קדושין.

חדושי הרשב"א מסכת כתובות דף ג עמוד א

כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושי מיניה. וא"ת מאי שנא מטבע במים שאין להם סוף דלא אפקעינהו רבנן לקידושיה משום עגינות, י"ל דבכדי לא מפקיעי להו רבנן לקידושי אלא היכא דאיכא סרך גיטא כדהכא א"נ בעד אחד מעיד שמת בעלה דההיא נמי משום תקנת עגונות היא כדאיתא בריש פרק האשה רבה (פ"ח א') דסמכה אהימנותיה דעד ואפילו בגוי מסיח לפי תומו, ועיקר טעמא דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה, וכן פירש"י ז"ל בשבת פרק חבית (קמ"ה ב') גבי אין עד מפי עד כשר אלא בעדות אשה בלבד, ואף על גב דכי אתי בעל תצא מזה ומזה והולד מן האחרון ממזר גמור כדאיתא התם בפרק האשה רבה היינו טעמא משום דלא אפקעינהו רבנן לקידושיה לגמרי אלא משום דסמכין אדיוקא דאיתתא ומימר אמרי איתתא דיקא ומינסבא וכיון שבא הבעל איגלי מילתא דלא דיקא שפיר, ומ"מ מעיקרא לא אפקעינהו רבנן לקידושיה אלא משום סרך דעד אחד אבל בכדי בטבע במים שאין להם סוף לא תקינו, וההיא דאותבה אבי כרסיא ואתא חבריה וחטפה מיניה והווי תמן רב ברונא ורב חננאל ולא אצרכוה גיטא (יבמות ק"א א'), אי נמי בתלוהו וקדיש דאפקעינהו רבנן לקידושיה כדאיתא התם בפ' חזקת הבתים (מ"ח ב'), התם משום דעיקר הקידושין שלא ברצון חכמים היו דהוא עשה שלא כהוגן אבל במקום שחלו הקידושין ברצון חכמים והשתא הוא דאפקעינהו להו אי איכא סרך גיטא אין אי לא לא, והכא נמי לאו אפקעתא גמורה היא אלא משום דאמדין ליה לדעתיה דבעל דאסקה אדעתא לאונסיה ומדאיבעי ליה לאתנויי ולא אתני ש"מ אחולי אחליה לאונסיה, ותדע לך דהא אונסא דלא שכיח כלל כגון אכלו ארי או נשכו נחש ונפל עליו הבית דלא מסיק להו אינש אדעתיה הויא אונס כדאיתא בפרק מי שאחזו (ע"ג א'), אלא ודאי טעמא דאפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה בשאר אונסין משום דמימר אמרינן דאסקינהו אדעתיה ואחולי אחלינהו הוא, ועוד תדע דהא למאן דאית ליה טענת אונס בגיטין ולא תקינו רבנן כלל לא משום צנועות ולא משום פרוצות באונס דשכיח כהפסקת נהרא אין טענת אונס ושרינן לה לעלמא משום האי טעמא דאמדי' ליה לדעתיה, והכא ה"ק שויה רבנן לבעילתו בעילת זנות וכי היכי דלא לישוינהו רבנן לבעילותיו בעילת זנות אף הוא מסיק אדעתיה כל אונסא ואפילו אונסא דשכיח ולא שכיח ומחיל להו, ואפילו קדיש בביאה נמי מסיק אדעתיה הכי כי היכי דלא ליפקעינהו רבנן לקידושי מיניה והויא בעילתו בעילת זנות למפרע, אבל אונסא דלא שכיח כלל לא אסיק אדעתיה היילך אכלו ארי אין לנו.